

**Veilig fietsvervoer van jonge kinderen: naar een betere preventie van
spaakverwondingen**

Rapport observatieonderzoek

Januari 2015

Projectleider: E.F. van Beeck (Erasmus MC)

Onderzoekers/observatoren: V. Erasmus (Erasmus MC)
A.H.E. van Beeck (Erasmus MC)

Experts: I. Buuron (VeiligheidNL)
W.L.M. Kramer (Wilhelmina Kinderziekenhuis)
J. Schaffers (Verbond van Verzekeraars)
M. Panneman (VeiligheidNL)

Samenvatting

Achtergrond

Jaarlijks worden er ca. 2800 kinderen het slachtoffer van een spaakverwonding. Dit type letsels heeft hiermee een belangrijk aandeel in het probleem van fietsongevallen bij kinderen en is bovendien zeer goed te voorkomen door het treffen van preventieve maatregelen, zoals spaakbeschermers. Er is een observatie onderzoek uitgevoerd om de (on)veiligheid van fietsvervoer van jonge kinderen te analyseren. De resultaten hiervan zullen worden gebruikt om de voorlichting en instructie van ouders over dit onderwerp te verbeteren.

Methode

In mei t/m september 2014 is bij een steekproef van 158 fietsritten de (on)veiligheid van fietsvervoer van 173 kinderen (1-6 jaar) in kaart gebracht. Door een getrainde observator werden korte vragenlijsten afgenomen en werd een inspectie uitgevoerd van het kind op de fiets. Hierbij werd gekeken of de kinderen in een fietszitje werden vervoerd, of deze zitjes op de juiste wijze gemonteerd waren, of de kinderen op de juiste wijze waren vastgemaakt (met gordels en voetriempjes) en of adequate spaakbescherming aanwezig was. Aanvullend werd geanalyseerd welke factoren mogelijk een rol spelen bij het (on)veilig vervoeren van kinderen op de fiets.

Resultaten

- Bijna alle kinderen (98%) werden vervoerd in een fietszitje.
- De fietszitjes waren in bijna twee derde (66%) van de gevallen nieuw gekocht en in bijna driekwart (72%) van de gevallen bij een fietsmaker.
- Ruim driekwart (77%) van de ouders/verzorgers bleek bekend met de gevaren van spaakverwondingen en men gaf zichzelf meestal een goed cijfer (8) voor de veiligheid van de uitgevoerde rit.
- De meeste ouders/verzorgers (93%) vonden het gemakkelijk om een fietszitje te gebruiken en dachten dat het gebruik van zitjes verwondingen kan voorkomen (77%). Zowel de kans op letsel (67%), als de ernst van de verwondingen (80%) werd door een ruime meerderheid hoog ingeschat.
- Montage van de fietsstoeltjes ging in de meeste gevallen goed (92% veilig) en ook de gordel werd in een ruime meerderheid goed gebruikt (73% veilig).

- Bij het gebruik van voetriempjes (61% onveilig) en spaakafscherming (53% onveilig) was bij meer dan de helft van de kinderen sprake van een onveilige situatie.
- Bij 73% van de geobserveerde kinderen werd minimaal 1 fout gemaakt in 1 van de 4 uitkomstmaten (montage, gordelgebruik, gebruik voetriempjes, spaakafscherming).
- Bij ritten naar een kinderdagverblijf/basisschool was vaker sprake van onveilig fietsvervoer dan bij ritten naar een recreatiegebied.
- De voetriempjes werden minder vaak vastgemaakt wanneer het traject meerdere keren per week wordt gereden dan bij een lagere ritfrequentie.
- Het kind werd vaker met de gordel vastgemaakt, wanneer de ouder/verzorger de kans op letsel bij geen of onjuist gebruik van een zitje hoger inschatte.
- In geval van nieuw gekochte zitjes was er veel vaker (61%) sprake van spaakafscherming dan bij tweedehands zitjes (10%).
- Er was vaker spaakafscherming aanwezig wanneer de ouder/verzorger een hogere verwachting had dat het gebruik van een zitje verwondingen kan helpen voorkomen.

Conclusies

De meeste ouders/verzorgers kenden de gevaren van spaakverwondingen en bijna alle jonge kinderen werden vervoerd in een fietszitje. Toch was in bijna driekwart van de ritten sprake van onveilig fietsvervoer. De onveiligheid nam toe bij een hogere ritfrequentie en als ouders het letselrisico of het effect van preventie lager inschatten. Het niet gebruiken van de voetriempjes en het ontbreken van goede spaakafscherming kwamen naar voren als de grootste problemen, waarvan het laatste in samenhang met het gebruik van tweedehands zitjes.

Introductie

Kinderen zijn erg kwetsbaar in het verkeer. Jaarlijks moeten er ca. 12000 kinderen van 0-12 jaar op een Spoedeisende Hulp afdeling van een ziekenhuis worden behandeld na een fietsongeval. Dit betreft niet alleen kinderen die zelf een fiets besturen (8000 SEH behandelingen), maar ook kinderen die voorop of achterop de fiets worden vervoerd (4000 SEH behandelingen). Bij fietsongevallen als passagier op de fiets gaat het in 70% van de gevallen om spaakbeknellingen. Jaarlijks worden er ca. 2800 kinderen het slachtoffer van een spaakverwonding. Dit type letsels heeft hiermee een belangrijk aandeel in het probleem van fietsongevallen bij kinderen en is bovendien zeer goed te voorkomen door het treffen van preventieve maatregelen, zoals spaakbeschermers.

Er is niet bekend in hoeverre kinderen veilig worden vervoerd op de fiets. Over het (in)adequate gebruik van spaakbeschermers en de achtergronden hiervan is -zowel in Nederland als internationaal- nog geen eerder onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is nodig om zicht te krijgen op de specifieke aspecten die op dit moment nog niet optimaal zijn en daarmee kunnen leiden tot -in principe vermijdbare- spaakverwondingen. Met deze inzichten kan de voorlichting en instructie van ouders worden verbeterd. Dit kan leiden tot een betere toepassing van spaakbeschermers en preventie van spaakverwondingen.

Vraagstellingen

Hoofdvraag

Hoe veilig worden jonge kinderen (1-6 jaar) op de fiets vervoerd?

Subvragen

- Worden de kinderen in een fietszitje vervoerd?
- Worden de fietszitjes op de juiste wijze gemonteerd?
- Worden de kinderen op de juiste wijze vastgemaakt (met gordels en voetriempjes) ?
- Is er adequate spaakbescherming aanwezig?

Aanvullend werd bekeken welke factoren mogelijk een rol spelen bij het (on)veilig vervoeren van kinderen op de fiets.

Methode

Onderzoeksopzet

Er is een cross-sectioneel onderzoek uitgevoerd bij een gelegenheidssteekproef van fietsritten in de regio's Rotterdam-Rijnmond en Noordwest Brabant. Hierbij werden ritten geïnccludeerd naar de volgende locaties: peuterspeelzaal, basisschool of recreatiegebied. Ouders/verzorgers van jonge kinderen (1-6 jaar), die met de fiets een van deze locaties bezochten, werden op het parkeerterrein van de desbetreffende locatie benaderd om deel te nemen aan het onderzoek. Dit gebeurde door een observator, die was getraind door een deskundige van VeiligheidNL. Na verkregen toestemming werden korte vragenlijsten afgenomen en werd het gebruik van een fietsstoel geobserveerd door middel van een inspectie (observatiechecklist) van het kind op de fiets. Observaties werden uitgevoerd bij aankomst op of vertrek van het parkeerterrein. De tijdsduur van het doen van één observatie en het afnemen van de vragenlijst bedroeg ongeveer vijf minuten per respondent. Alle observaties zijn gedaan in de zomerperiode van eind mei tot september 2014. Deelname was volledig anoniem. Voor dit onderzoek is een 'verklaring van geen bezwaar' afgegeven door de Medische Ethische Toetsingscommissie van het Erasmus MC.

Vragenlijst en observaties

De vragenlijst bevatte vragen over de kenmerken van de bestuurder en zijn/haar partner (geslacht, relatie tot het kind, leeftijd, burgerlijke staat, aantal kinderen, geboorteland, opleidingsniveau, werksituatie), het kind (leeftijd, geslacht), de rit (tijd nodig om bij de bestemming te komen, hoe vaak het traject afgelegd wordt), het vervoer van kinderen op de fiets (gebruik van een fietszitje, wie het kind op de fiets heeft geplaatst, hoeveel kinderen er vervoerd werden, dragen van een helm, perceptie van veilig vervoer,,) en het zitje (aanschafroute, informatievoorziening). Tevens zijn vragen gesteld over 4 mogelijke gedragsdeterminanten uit de zgn. Protectie Motivatie Theorie (PMT): de inschatting van de kans op letsel (kwetsbaarheid), de inschatting van de ernst van de gevolgen (ernst), de verwachting dat het gebruik van fietszitjes leidt tot minder letsel (respons effectiviteit) en de eigen mogelijkheden om fietszitjes adequaat te gebruiken (eigen effectiviteit).Tijdens de observaties werden gegevens verzameld over vervoer in een fietszitje, soort fietszitje, plaats van het zitje, montage van het zitje, het dragen van een gordel, de aanwezigheid en het gebruik van voetriempjes, voetsteuntjes en spaakafscherming, moment van observeren, locatie van observeren en regio van observeren. De inhoud van de vragenlijst en de observatie checklist is te vinden in de bijlagen.

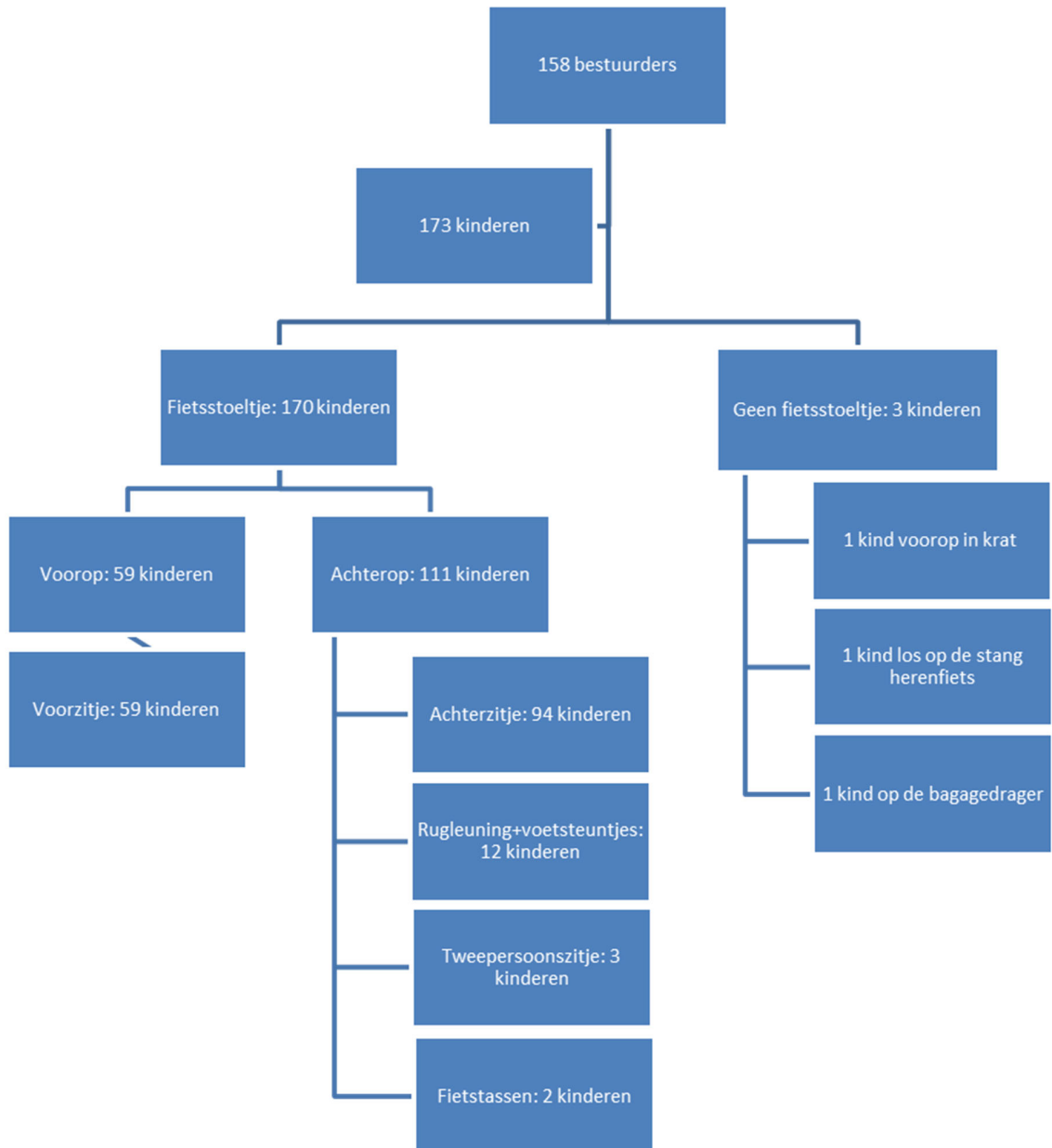
Analyses

Gegevens uit de vragenlijst en de observaties werden beschreven. Het percentage onveilig fietsvervoer werd berekend per afzonderlijke uitkomstmaat (fietsstoel goed gemonteerd? kind goed vastgemaakt met gordels? Kind goed vastgemaakt met voetriempjes? Adequate spaakbescherming aanwezig?) en voor de uit deze verschillende maten samengestelde uitkomst (veilig/onveilig fietsvervoer). Met behulp van logistische regressie werd het verband onderzocht van deze uitkomsten en kenmerken van de bestuurders, het kind, de rit en het zitje.

Resultaten

Deelnemende bestuurders en kinderen

Figuur 1 laat schematisch het aantal deelnemers (verder te noemen bestuurders, n=158) en vervoerde kinderen (n=173) zien. In de figuur is zichtbaar op welke manier de geobserveerde kinderen vervoerd werden.

Een overzicht van de kenmerken van de 158 bestuurders en uitgevoerde ritten is te vinden in tabel 1. Ruim driekwart van de bestuurders van de fiets is vrouw (76%), de gemiddelde leeftijd is 37,4 jaar. De meerderheid (68%) is de moeder van het geobserveerde kind. De meeste bestuurders zijn gehuwd of wonen samen. 87% van de bestuurders en 85% van zijn/haar partners is in Nederland geboren, 63% van de bestuurders en 70% van zijn/haar partners is hoogopgeleid en bijna 77% van de bestuurder en 90% van zijn/haar partners werkt (parttime of fulltime). De gemiddelde tijdsduur van de uitgevoerde ritten is ca. 13 minuten. In deze steekproef geeft 77% van de respondenten aan bekend te zijn met de gevaren van spaakverwondingen. Men geeft zichzelf meestal een goed cijfer (mediaan 8.0) voor de veiligheid van de uitgevoerde rit.

Tabel 1. Karakteristieken bestuurder, zijn/haar partner en de rit. Interview (n= 158).		
Karakteristieken bestuurder		n (%); behalve wanneer anders omschreven
Geslacht bestuurder	Man	38 (24.1)
	Vrouw	120 (75.9)
Relatie bestuurder met het kind	Moeder	107 (67.7)
	Vader	30 (19)
	Grootmoeder	7 (4.4)
	Grootvader	7 (4.4)
	Oppas	4 (2.5)
	Tante	2 (1.3)
	Oom	1 (0.6)
Frequentie van babysitten kind ¹	Twee keer per maand of vaker	17 (81.0)
	Minder dan twee keer per maand	4 (19.0)
Leeftijd bestuurder (Mean (SD); Range)		37.4 (9.3); 18-68
Aantal kinderen bestuurder (Mean (SD); Range = 1.7 (1); 0-6)	0	5 (3.2)
	1	71 (44.9)
	2	56 (35.4)
	3	18 (11.4)
	4	2 (1.3)
	5	4 (2.5)
	6	1 (0.6)
Burgerlijke staat bestuurder	Gehuwd	80 (50.6)
	Samenwonend	52 (32.9)
	Alleenstaand	17 (10.8)
	Geregistreerd partnerschap	6 (3.8)
	Gescheiden	3 (1.9)
Geboorteland bestuurder	Nederland	138 (87.3)
	Ander land	20 (12.7)
Opleiding bestuurder	Lagere school/basisonderwijs	1 (0.6)
	VMBO/LBO/MAVO	4 (2.5)
	HAVO/VWO/MBO	53 (33.5)
	HBO/Universiteit	99 (62.7)
	Onbekend	1 (0.6)

Tabel 1. Karakteristieken bestuurder, zijn/haar partner en de rit. Interview (n= 158) (vervolg).		
Werksituatie bestuurder	Huisvrouw/Huisman	15 (9.5)
	Fulltime	30 (19.0)
	Parttime	91 (57.6)
	Werkzoekend	12 (7.6)
	Anders*	10 (6.3)
	*Studenten of gepensioneerd	
Bekend met gevaren spaakverwondingen	Ja	122 (77.2)
	Nee	36 (22.8)
Karakteristieken partner²		n (%); behalve wanneer anders omschreven
Geboorteland partner	Nederland	117 (84.8)
	Ander land	21 (15.2)
Opleiding partner	VMBO/LBO/MAVO	10 (7.2)
	HAVO/VWO/MBO	31 (22.5)
	HBO/Universiteit	97 (70.3)
Werksituatie partner	Fulltime	95 (68.8)
	Parttime	30 (21.7)
	Huisvrouw/huisman	3 (2.2)
	Werkzoekend	3 (2.2)
	Anders (gepensioneerd)	7 (5.1)
Karakteristieken rit		n (%); behalve wanneer anders omschreven
Cijfer voor veiligheid (Mediaan; Range)		8; 2-10
Kind op fiets geplaatst door bestuurder	Ja	144 (91.1)
	Nee	14 (8.9)
Wie heeft het kind op de fiets geplaatst ³	Kind is zelf opgestapt	14 (100)
Aantal kinderen op de fiets vervoerd	Eén kind	139 (88.0)
	Twee kinderen	18 (11.4)
	Drie kinderen	1 (0.6)
Tijd nodig om bij de bestemming te komen (in minuten) (Mean (SD); Range)		13.2 (9.7); 1-60
Hoe vaak wordt dit traject gereden	Meerdere keren per week	41 (25.9)
	Wekelijks	28 (17.7)
	Tweewekelijks	21 (13.3)
	Minder vaak dan tweewekelijks	68 (43.0)
¹ Wanneer niet de ouder (n=21)		
² Indien van toepassing (n=138)		
³ Wanneer niet de bestuurder (n=14)		

Een overzicht van de kenmerken van de 173 observaties en geobserveerde kinderen is te vinden in tabel 2. De meerderheid van de observaties is uitgevoerd bij een recreatiegebied (80%) en in de regio Rotterdam-Rijnmond (83%). Er is een gelijke verdeling over jongens en meisjes. Ongeveer de helft (48%) zijn 1-2 jarigen en de gemiddelde leeftijd is 3.1 jaar.

Tabel 2. Kenmerken observaties en kinderen (n=173).		
Karakteristieken observaties		n (%); behalve wanneer anders omschreven
Wanneer geobserveerd	Bij aankomst	94 (54.3)
	Bij vertrek	79 (45.7)
Locatie	Peuterspeelzaal/ kdv	7 (4.0)
	Basisschool	27 (15.6)
	Recreatiegebied	139 (80.3)
Regio	Rotterdam-Rijnmond	145 (83.8)
	Noord-Brabant	28 (16.2)
Karakteristieken kind (n=173)		n (%); behalve wanneer anders omschreven
Leeftijd kind (Mean (SD); Range = 3.1 (1.2); 2-5)	1-2 jaar	83 (48.0)
	3 jaar	25 (14.5)
	4 jaar	33 (19.1)
	5-6 jaar	32 (18.5)
Geslacht kind	Jongen	85 (49.1)
	Meisje	88 (50.9)
Draagt kind een fietshelm	Ja	4 (2.3)
	Nee	169 (97.7)

Veiligheid fietsvervoer

Hoe worden de kinderen vervoerd?

Bijna alle kinderen (98%) in deze steekproef worden vervoerd in een fietszitje, waarvan ca. twee derde achterop en een derde voorop de fiets (tabel 3).

Tabel 3. Gebruik van fietsstoeltjes.		n (%)
Wordt het kind vervoerd in een fietsstoeltje	Ja	170 (98.3)
	Nee	3 (1.7)
Plaats fietsstoeltje (n=170)	Voorop	59 (34.7)
	Achterop	111 (65.3)
Soort fietsstoeltje (n=170)	Voorop: zitje	59 (34.7)
	Achterop: zitje	94 (55.3)
	Achterop: rugleuning met voetsteuntjes	12 (7.0)
	Achterop: tweepersoonszitje	3 (1.8)
	Achterop: fietstassen	2 (1.2)

Hoe gaat de aanschaf van fietszitjes?

De fietszitjes zijn in bijna twee derde van de gevallen nieuw gekocht en in bijna driekwart van de gevallen bij een fietsenmaker (tabel 4). Bijna de helft van de respondenten zegt bij aanschaf geen informatie over het gebruik te hebben gekregen.

Tabel 4. Aanschaf zitje (n=170).		n (%)
Waar is het zitje gekocht	Nieuw gekocht in winkel	112 (65.9)
	Gekocht via Marktplaats	30 (17.6)
	Overgenomen van bekenden	24 (14.1)
	Onbekend	4 (2.4)
Wanneer aanschaf in winkel (n=112)	Fietsenmaker	81 (72.3)
	Internetwinkel	23 (20.5)
	Andere fysieke winkel	8 (7.1)
Op welke wijze geïnformeerd voor aanschaf	Geen informatie ontvangen	78 (45.9)
	Zelf informatie opgezocht	51 (30.0)
	Geadviseerd door verkoper in winkel	35 (20.6)
	Geadviseerd door bekenden	2 (1.2)

Hoe (on)veilig is het vervoer op de fiets?

De (on)veiligheid van het vervoer van jonge kinderen voorop en achterop de fiets is in kaart gebracht in tabel 5. Bij kinderen voorop de fiets is het zitje altijd goed gemonteerd en zit 80% goed in de gordel. Maar bij driekwart van de kinderen voorop zijn er geen voetriempjes vastgemaakt. Bij vervoer achterop de fiets is in de meeste gevallen sprake van een eenpersoons achterzitje. Bij deze groep is 87% van de zitjes goed gemonteerd en zit 71% van de kinderen goed in de gordel. Maar bij de helft van deze kinderen zijn er geen voetriempjes vastgemaakt en is er geen goede spaakbescherming aanwezig.

Tabel 5. (On)veiligheid per zitje.		
Veiligheid voorzitje (n=59)		n (%)
Op juiste wijze aan frame gemonteerd	Ja	59 (100)
	Nee	0 (0)
Zit het kind goed in de gordel	Ja	47 (79.7)
	Nee, gordel zit los	11 (18.6)
	Nee, geen gordel aanwezig	1 (1.7)
Is het kind lichter dan 16 kg	Ja	56 (94.9)
	Nee	2 (3.4)
	Onbekend	1 (1.7)
Zitten de voetriempjes vast	Ja	15 (25.4)
	Nee, voetriempjes los	37 (62.7)
	Nee, geen voetriempjes aanwezig	7 (11.9)
Kunnen de voetjes tussen de spaken komen	Ja	0 (0)
	Nee, voetjes komen niet bij het voorwiel	59 (100)
Veiligheid achterzitje (n=94)		n (%)
Op juiste wijze aan frame gemonteerd	Ja	82 (87.2)
	Nee	12 (12.8)
Zit het kind goed in de gordel	Ja	67 (71.3)
	Nee, gordel zit los	22 (23.4)
	Nee, alleen buikgordel aanwezig	2 (2.1)
	Nee, geen gordel aanwezig	3 (3.2)
Zijn er voetsteuntjes aanwezig	Ja, aan het zitje zelf	94 (100)
	Nee	0 (0)
Zijn de voetsteuntjes op de juiste hoogte afgesteld	Ja	90 (95.7)
	Nee	4 (4.3)
Zitten de voetriempjes vast	Ja	44 (46.8)
	Nee, voetriempjes los	43 (45.7)
	Nee, geen voetriempjes aanwezig	7 (7.4)
Is er goede spaakafscherming aanwezig	Ja, aan zitje zelf	40 (42.6)
	Ja, aan achterwiel	7 (7.4)
	Totaal ja	47 (50.0)
	Nee, alleen jasbeschermers aanwezig	30 (31.9)
	Nee, niets aan achterwiel bevestigd	17 (18.1)
	Totaal nee	47 (50.0)

Tabel 5. (On)veiligheid per zitje (vervolg).		
Veiligheid rugleuning met voetsteuntjes (n=12)		n (%)
Zijn de voetsteuntjes op de juiste hoogte afgesteld	Ja	10 (83.3)
	Nee	2 (16.7)
Zitten de voetriempjes vast	Ja	0 (0)
	Nee, geen voetriempjes aanwezig	12 (100)
Is er goede spaakafscherming aanwezig	Ja	2 (16.7)
	Nee, alleen jasbeschermers aanwezig	3 (25.0)
	Nee, niets aan achterwiel bevestigd	7 (58.3)
	Totaal nee	10 (83.3)
Veiligheid tweepersoons achterzitje (n=3)		n (%)
Op juiste wijze aan frame gemonteerd	Ja	3 (100)
	Nee	0 (0)
Zit het kind goed in de gordel	Nee, geen gordel aanwezig	3 (100)
Zijn er voetsteuntjes aanwezig	Ja, gemonteerd op de fiets	2 (66.7)
	Nee	1 (33.3)
Zijn de voetsteuntjes op de juiste hoogte afgesteld	Ja	2 (66.7)
	N.v.t.	1 (33.3)
Zitten de voetriempjes vast	Nee, geen voetriempjes aanwezig	3 (100)
Is er goede spaakafscherming aanwezig	Ja, aan achterwiel	3 (100)
Veiligheid fietstassen (n=2)		n (%)
Zit het kind met de voeten in de fietstassen	Ja	2 (100)
Hebben de tassen een harde binnenkant	Ja	1 (50)
	Nee	1 (50)
Is er een rugsteun geplaatst	Ja	1 (50)
	Nee	1 (50)
Geen zitje (n=3)		n (%)
Zijn er voetsteuntjes aanwezig	Nee	3 (100)
Is er goede spaakafscherming aanwezig	Nee	3 (100)

In tabel 6 wordt voor alle soorten vervoer, voorop en achterop de fiets, de veiligheid op 4 uitkomstmaten (montage fietsstoeltje, gebruik gordel, gebruik voetriempjes, aanwezigheid spaakbescherming) samengevat. Bij 73% van de geobserveerde kinderen is minimaal 1 fout gemaakt in 1 van de 4 uitkomstmaten. Montage van de fietsstoeltjes gaat in de meeste gevallen goed en ook de gordel wordt in een ruime meerderheid goed gebruikt. Maar zowel bij spaakafscherming (53%) als het gebruik van voetriempjes (61%) is bij meer dan de helft van de kinderen sprake van een onveilige situatie.

Tabel 6. Samenvatting hoofduitkomsten veilig en onveilig fietsvervoer.		
Uitkomstmaat		n (%)
Montage fietsstoeltje (n=156)	Veilig	144 (92.3)
	Onveilig	12 (7.7)
Gordel (n=156)	Veilig	114 (73.1)
	Onveilig	42 (26.9)
Voetriempjes (n=153)	Veilig	59 (38.6)
	Onveilig	94 (61.4)
Spaakafscherming (n=113)	Veilig	53 (46.9)
	Onveilig	60 (53.1)
Totale uitkomst (n=173)	Veilig	46 (26.6)
	Onveilig ¹	127 (73.4)

¹Minimaal 1 fout gemaakt in 1 van de 4 uitkomstmaten

Hoe denken de ouders/verzorgers over (on)veilig fietsvervoer?

Zoals eerder vermeld, geeft 77% van de respondenten aan bekend te zijn met de gevaren van spaakverwondingen en geeft men zichzelf een goed cijfer (mediaan 8.0) voor de veiligheid van de uitgevoerde rit. Er is geen significant verschil tussen respondenten met goede resp. foutieve spaakafscherming (tabel 7).

Tabel 7. Cijfer voor veiligheid en bekendheid met spaakverwondingen bij bestuurders met goed resp. foutieve spaakafscherming.

		Spaakafscherming goed	Spaakafscherming fout
Rapportcijfer voor veiligheid: zelfrapportage	n (%)	53 (46.9)	60 (53.1)
	Mean (SD); range	8.06 (1.03); 6-10	7.52 (1.44); 2-10
	Mediaan	8	8
Bekend met gevaren spaakverwondingen	Ja	41	51
	Nee	12	9

De meeste ouders/verzorgers (93%) vinden het gemakkelijk om een fietszitje te gebruiken en denken dat het gebruik van zitjes verwondingen kan voorkomen (77%) (tabel 8). Zowel de kans op letsel (67%), als de ernst van de verwondingen (80%) wordt door een ruime meerderheid hoog ingeschat.

Tabel 8. Gedragsdeterminanten volgens Protectie Motivatie Theorie (PMT).

PMT-construct		n (%)
Gemak: hoe makkelijk is vervoeren in zitje (eigen effectiviteit)	Helemaal niet makkelijk	1 (0.6)
	Niet makkelijk	3 (1.9)
	Neutraal/gemiddeld	7 (4.4)
	Makkelijk	83 (52.5)
	Heel makkelijk	64 (40.5)
Zitje voorkomt verwondingen (respons effectiviteit)	Helemaal niet	1 (0.6)
	Niet	9 (5.7)
	Neutraal/gemiddeld	26 (16.5)
	Wel	66 (41.8)
	Zeker wel	56 (35.4)
Kans verwondingen geen/onjuist gebruik zitje (kwetsbaarheid)	Heel klein	2 (1.3)
	Klein	10 (6.3)
	Neutraal/gemiddeld	40 (25.3)
	Groot	83 (52.5)
	Heel groot	23 (14.6)
Ernst verwondingen geen/onjuist gebruik zitje (ernst)	Helemaal niet ernstig	0 (0)
	Niet ernstig	5 (3.2)
	Neutraal/gemiddeld	27 (17.1)
	Ernstig	73 (46.2)
	Heel ernstig	53 (33.5)

Kenmerken geassocieerd met onveilig gedrag

Een overzicht van kenmerken die mogelijk van invloed kunnen zijn op het onveilig of veilig vervoeren van kinderen op de fiets (een of meer aspecten onveilig) is gegeven in tabel 9 t/m 12. In de tabellen wordt voor elk kenmerk (bv observatie bij recreatiegebied) gekeken naar de frequentie van het veilige gedrag ten opzichte van een referentiecategorie (in dit geval observatie bij kinderopvang/basisschool). Dit wordt uitgedrukt in een Odds Ratio (OR) met een 95% betrouwbaarheidsinterval (95% BI). Bij een OR van meer dan 1, waarbij ook de ondergrens van het betrouwbaarheidsinterval boven de 1 ligt, komt het veilige gedrag significant vaker voor bij een bepaald kenmerk.

Montage

Onveilige montage van de fietsstoel komt ongeveer even vaak voor bij diverse kenmerken van de bestuurder (relatie tot het kind, PMT-constructen), het kind (geslacht), het zitje (aanschafwijze, informatievoorziening voor aanschaf) en de rit (locatie, hoe vaak het traject gereden wordt, lengte traject) (tabel 9). Bij geen van de genoemde kenmerken is een significant verschil in dit type onveilig gedrag gevonden.

Gebruik gordel

Onveilig gebruik van de gordel komt ongeveer even vaak voor bij diverse kenmerken van de bestuurder (relatie tot het kind), het kind (geslacht), het zitje (plaats, aanschafwijze, informatievoorziening voor aanschaf) en de rit (hoe vaak het traject gereden wordt, lengte traject) (tabel 10). Bij geen van deze genoemde kenmerken is een significant verschil in onveilig gebruik van de gordel gevonden. Ritten naar een recreatiegebied gingen significant vaker gepaard met het vastmaken van de gordel (78%) dan ritten naar een kinderdagverblijf/basisschool (53%). Daarnaast wordt de gordel significant vaker gebruikt wanneer de bestuurder de kans op letsel bij geen of onjuist gebruik van een zitje hoger inschat. De andere PMT-constructen lieten geen significante verschillen zien.

Gebruik voetriempjes

Onveilig gebruik van de voetriempjes komt ongeveer even vaak voor bij diverse kenmerken van de bestuurder (relatie tot het kind, PMT-constructen), het kind (geslacht), het zitje (aanschafwijze, informatievoorziening voor aanschaf) en de rit (lengte traject) (tabel 11). Bij geen van deze genoemde kenmerken is een significant verschil in onveilig gebruik van de voetriempjes gevonden.

Bij kinderen die voorop de fiets vervoerd worden, zijn de voetriempjes significant minder vaak vastgemaakt (25%) dan bij kinderen die achterop vervoerd worden (47%). Ritten naar een recreatiegebied gingen significant vaker gepaard met het vastmaken van de voetriempjes (45%) dan ritten naar een kinderdagverblijf/basisschool (13%). De voetriempjes werden significant minder vastgemaakt wanneer het traject meerdere keren per week werd gereden (20%) dan bij een wekelijkse (53%) of tweewekelijkse (60%) frequentie van de rit.

Aanwezigheid spaakafscherming

De afwezigheid van spaakafscherming komt ongeveer even vaak voor bij diverse kenmerken van het kind (geslacht), het zitje (informatievoorziening voor aanschaf) en de rit (hoe vaak het traject gereden wordt, lengte traject) (tabel 12). Bij geen van deze genoemde kenmerken is een significant verschil in onveilig gedrag gevonden. Ritten naar een recreatiegebied gingen significant vaker gepaard met de aanwezigheid van spaakafscherming (56%) dan ritten naar een kinderdagverblijf/basisschool (15%).

In geval van nieuw gekochte zitjes was er significant veel vaker (61%) sprake van spaakafscherming dan bij tweedehands zitjes (10%). Bij vaders (68%) was er vaker spaakafscherming aanwezig dan bij moeders (38%). Aanvullende analyse liet zien dat een nieuw gekochte zitje in beide groepen even vaak voorkwam, maar dat de nieuw aangeschafte zitjes van vaders altijd goede spaakafscherming hadden, terwijl slechts de helft (28/56) van de nieuw aangeschafte zitjes bij moeders over goede spaakafscherming beschikten.

Er was significant vaker spaakafscherming aanwezig wanneer de bestuurder een hogere verwachting had dat het gebruik van een zitje verwondingen kan helpen voorkomen. De andere PMT-constructen lieten geen significante verschillen zien.

Tabel 9. Factoren van invloed op onveilig fietsvervoer: montage (n=156).

Factor		Veilig	Onveilig	OR (95% BI)	P
Geslacht kind	Jongen (n=76)	94.7%	5.3%	2.00 (0.58-6.94)	0.28
	Meisje (n=80)	90.0%	10.0%	1.00	Ref
Relatie tot kind*	Vader (n=31)	93.5%	6.5%	1.16 (0.23-5.77)	0.86
	Moeder (n=108)	92.6%	7.4%	1.00	Ref
Hoe vaak traject gereden	Meerdere keren per week (n=44)	88.6%	11.4%	1.00	Ref
	Wekelijks (n=26)	88.5%	11.5%	0.98 (0.21-4.50)	0.98
	Tweewekelijks (n=20)	95.0%	5.0%	0.43 (0.27-22.34)	0.43
	Minder vaak dan tweewekelijks (n=66)	95.5%	4.5%	2.69 (0.61-11.90)	0.19
Locatie	Kinderopvang/basisschool (n=30)	83.3%	16.7%	1.00	Ref
	Recreatiegebied (n=126)	94.4%	5.6%	3.40 (0.998-11.59)	0.05
Hoe lang over traject gedaan (in minuten)	Gemiddelde (SD); range	13.8 (9.2); 1-60	6.8 (5.4); 2-15	1.19 (1.04-1.35)	0.11
Aanschafwijze zitje**	Nieuw gekocht (n=102)	93.1%	6.9%	1.16 (0.32-4.14)	0.83
	Tweedehands (n=51)	92.2%	7.8%	1.00	Ref
Informatievoorziening**	Zelf informatie opgezocht (n=50)	96.0%	4.0%	2.32 (0.45-12.02)	0.32
	Geadviseerd door anderen (n=35)	91.4%	8.8%	1.03 (0.24-4.40)	0.97
	Geen informatie ontvangen (n=68)	91.2%	8.8%	1.00	Ref
UNIVARIAAT					
PMT-gemak	Gemiddelde (SD); range	4.3 (0.8); 1-5	4.2 (0.4); 4-5	1.18 (0.58-2.42)	0.65
PMT-voorkomen verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.0 (0.8); 1-5	4.3 (0.5); 4-5	0.66 (0.31-1.42)	0.29
PMT-kans verwondingen	Gemiddelde (SD); range	3.8 (0.8); 1-5	3.6 (0.8); 2-5	1.26 (0.64-2.51)	0.510
PMT-ernst verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.1 (0.8); 2-5	3.8 (1.1); 2-5	1.76 (0.88-3.53)	0.11
MULTIVARIAAT					
PMT-gemak	Gemiddelde (SD); range	4.3 (0.8); 1-5	4.2 (0.4); 4-5	1.77 (0.70-4.46)	0.23
PMT-voorkomen verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.0 (0.8); 1-5	4.3 (0.5); 4-5	0.49 (0.19-1.24)	0.13
PMT-kans verwondingen	Gemiddelde (SD); range	3.8 (0.8); 1-5	3.6 (0.8); 2-5	0.98 (0.41-2.34)	0.97
PMT-ernst verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.1 (0.8); 2-5	3.8 (1.1); 2-5	2.08 (0.87-4.94)	0.10
* Alleen ouders, n=139					
**Oppas, dus weet niets over aanschafwijze zitje, n=153					

Tabel 10. Factoren van invloed op onveilig fietsvervoer: gordel (n=156).

Factor		Veilig	Onveilig	OR (95% BI)	P
Geslacht kind	Jongen (n=76)	73.7%	26.3%	1.06 (0.52-2.16)	0.87
	Meisje (n=80)	72.5%	27.5%	1.00	Ref
Relatie tot kind*	Vader (n=31)	77.4%	22.6%	1.51 (0.59-3.85)	0.39
	Moeder (n=108)	69.4%	30.6%	1.00	Ref
Plaats zitje	Voorop (n=59)	79.9%	20.3%	1.75 (0.82-3.77)	0.15
	Achterop (n=97)	69.1%	30.9%	1.00	Ref
Hoe vaak traject gereden	Meerdere keren per week (n=44)	70.5%	29.5%	1.00	Ref
	Wekelijks (n=26)	88.5%	11.5%	3.22 (0.82-12.61)	0.09
	Tweewekelijks (n=20)	65.0%	35.0%	0.78 (0.25-2.40)	0.66
	Minder vaak dan tweewekelijks (n=66)	71.2%	28.8%	1.04 (0.45-2.40)	0.93
Locatie	Kinderopvang/basisschool (n=30)	53.3%	46.7%	1.00	Ref
	Recreatiegebied (n=126)	77.8%	22.2%	3.06 (1.33-7.03)	<0.01
Hoe lang over traject gedaan (in minuten)	Gemiddelde (SD); range	13.8 (9.5); 1-60	11.7 (7.8); 2-30	1.03 (0.98-1.07)	0.21
Aanschafwijze zitje**	Nieuw gekocht (n=102)	74.5%	25.5%	1.22 (0.58-2.58)	0.61
	Tweedehands (n=51)	70.6%	29.4%	1.00	Ref
Informatievoorziening**	Zelf informatie opgezocht (n=50)	76.0%	24.0%	1.32 (0.57-3.03)	0.51
	Geadviseerd door anderen (n=35)	74.3%	25.7%	1.20 (0.48-3.02)	0.69
	Geen informatie ontvangen (n=68)	70.6%	29.4%	1.00	Ref
UNIVARIAAT					
PMT-gemak	Gemiddelde (SD); range	4.2 (0.8); 1-5	4.4 (0.5); 3-5	0.64 (0.37-1.09)	0.10
PMT-voorkomen verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.0 (0.9); 1-5	4.1 (0.8); 2-5	0.88 (0.58-1.32)	0.54
PMT-kans verwondingen	Gemiddelde (SD); range	3.9 (0.8); 2-5	3.4 (0.9); 1-5	2.16 (1.37-3.40)	<0.01
PMT-ernst verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.2 (0.7); 2-5	3.9 (0.9); 2-5	1.54 (0.99-2.39)	0.06
MULTIVARIAAT					
PMT-gemak	Gemiddelde (SD); range	4.2 (0.8); 1-5	4.4 (0.5); 3-5	0.77 (0.43-1.38)	0.38
PMT-voorkomen verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.0 (0.9); 1-5	4.1 (0.8); 2-5	0.89 (0.57-1.39)	0.60
PMT-kans verwondingen	Gemiddelde (SD); range	3.9 (0.8); 2-5	3.4 (0.9); 1-5	2.00 (1.19-3.36)	<0.01
PMT-ernst verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.2 (0.7); 2-5	3.9 (0.9); 2-5	1.08 (0.64-1.81)	0.78
* Alleen ouders, n=139					
**Oppas, dus weet niets over aanschafwijze zitje, n=153					

Tabel 11. Factoren van invloed op onveilig fietsvervoer: voetriempjes (n=153).

Factor		Veilig	Onveilig	OR (95% BI)	p
Geslacht kind	Jongen (n=74)	33.8%	66.2%	0.68 (0.35-1.30)	0.24
	Meisje (n=79)	43.0%	57.0%	1.00	Ref
Relatie tot kind*	Vader (n=31)	41.9%	58.1%	1.44 (0.64-3.28)	0.38
	Moeder (n=105)	33.3%	66.7%	1.00	Ref
Plaats zitje	Voorop (n=59)	25.4%	74.6%	0.39 (0.19-0.79)	<0.01
	Achterop (n=94)	46.8%	53.2%	1.00	Ref
Hoe vaak traject gereden	Meerdere keren per week (n=44)	20.5%	79.5%	1.00	Ref
	Wekelijks (n=26)	53.8%	46.2%	4.54 (1.57-13.14)	<0.01
	Tweewekelijks (n=20)	60.0%	40.0%	5.83 (1.84-18.54)	<0.01
	Minder vaak dan tweewekelijks (n=63)	38.1%	61.9%	2.39 (0.98-5.84)	0.06
Locatie	Kinderopvang/basisschool (n=30)	13.3%	86.7%	1.00	Ref
	Recreatiegebied (n=123)	44.7%	55.3%	5.26 (1.73-15.97)	<0.01
Hoe lang over traject gedaan (in minuten)	Gemiddelde (SD); range	14.1 (8.6); 2-45	12.4 (9.5); 1-60	1.02 (0.99-1.06)	0.25
Aanschafwijze zitje**	Nieuw gekocht (n=99)	40.4%	59.6%	1.36 (0.67-2.75)	0.40
	Tweedehands (n=51)	33.3%	66.7%	1.00	Ref
Informatievoorziening**	Zelf informatie opgezocht (n=50)	40.0%	60.0%	1.30 (0.61-2.80)	0.50
	Geadviseerd door anderen (n=35)	42.9%	57.1%	1.47 (0.63-3.41)	0.37
	Geen informatie ontvangen (n=65)	33.8%	66.2%	1.00	Ref
UNIVARIAAT					
PMT-gemak	Gemiddelde (SD); range	4.3 (0.8); 1-5	4.2 (0.8); 1-5	1.07 (0.69-1.64)	0.77
PMT-voorkomen verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.2 (0.8); 2-5	4.0 (0.9); 1-5	1.24 (0.85-1.81)	0.27
PMT-kans verwondingen	Gemiddelde (SD); range	3.9 (0.8); 1-5	3.7 (0.8); 2-5	1.44 (0.95-2.18)	0.09
PMT-ernst verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.3 (0.7); 2-5	4.0 (0.9); 2-5	1.45 (0.95-2.22)	0.09
MULTIVARIAAT					
PMT-gemak	Gemiddelde (SD); range	4.3 (0.8); 1-5	4.2 (0.8); 1-5	1.09 (0.68-1.72)	0.73
PMT-voorkomen verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.2 (0.8); 2-5	4.0 (0.9); 1-5	1.17 (0.78-1.74)	0.45
PMT-kans verwondingen	Gemiddelde (SD); range	3.9 (0.8); 1-5	3.7 (0.8); 2-5	1.28 (0.80-2.05)	0.31
PMT-ernst verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.3 (0.7); 2-5	4.0 (0.9); 2-5	1.28 (0.79-2.08)	0.32
* Alleen ouders, n=136					
**Oppas, dus weet niets over aanschafwijze zitje, n=150					

Tabel 12. Factoren van invloed op onveilig fietsvervoer: spaakafscherming (n=113).

Factor		Veilig	Onveilig	OR (95% BI)	p
Geslacht kind	Jongen (n=56)	53.6%	46.4%	1.71 (0.81-3.60)	0.16
	Meisje (n=57)	40.4%	59.6%	1.00	Ref
Relatie tot kind*	Vader (n=19)	68.4%	31.6%	3.47 (1.19-10.10)	0.02
	Moeder (n=78)	38.5%	61.5%	1.00	Ref
Hoe vaak traject gereden	Meerdere keren per week (n=33)	39.4%	60.6%	1.00	Ref
	Wekelijks (n=18)	38.9%	61.1%	0.98 (0.30-3.18)	0.97
	Tweewekelijks (n=18)	50.0%	50.0%	1.54 (0.48-4.90)	0.47
	Minder vaak dan tweewekelijks (n=44)	54.5%	45.5%	1.85 (0.74-4.62)	0.19
Locatie	Kinderopvang/basisschool (n=26)	15.4%	84.6%	1.00	Ref
	Recreatiegebied (n=87)	56.3%	43.7%	7.09 (2.25-22.32)	<0.01
Hoe lang over traject gedaan (in minuten)	Gemiddelde (SD); range	15.3 (11.4); 3-60	11.3 (8.5); 1-45	1.04 (1.00-1.09)	0.05
Aanschafwijze zitje**	Nieuw gekocht (n=78)	61.5%	38.5%	14.40 (4.02-51.64)	<0.001
	Tweedehands (n=30)	10.0%	90.0%	1.00	Ref
Informatievoorziening**	Zelf informatie opgezocht (n=29)	55.2%	44.8%	1.68 (0.67-4.19)	0.27
	Geadviseerd door anderen (n=27)	48.1%	51.9%	1.27 (0.50-3.22)	0.62
	Geen informatie ontvangen (n=52)	42.3%	57.7%	1.00	Ref
UNIVARIAAT					
PMT-gemak	Gemiddelde (SD); range	4.4 (0.6); 2-5	4.2 (0.7); 1-5	1.54 (0.85-2.79)	0.16
PMT-voorkomen verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.3 (0.8); 2-5	3.9 (0.9); 1-5	1.88 (1.16-3.05)	<0.01
PMT-kans verwondingen	Gemiddelde (SD); range	3.8 (0.8); 2-5	3.7 (0.9); 1-5	1.29 (0.83-2.01)	0.27
PMT-ernst verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.3 (0.6); 3-5	4.0 (0.9); 2-5	1.53 (0.91-2.55)	0.11
MULTIVARIAAT					
PMT-gemak	Gemiddelde (SD); range	4.4 (0.6); 2-5	4.2 (0.7); 1-5	1.36 (0.71-2.59)	0.35
PMT-voorkomen verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.3 (0.8); 2-5	3.9 (0.9); 1-5	1.71 (1.03-2.83)	0.04
PMT-kans verwondingen	Gemiddelde (SD); range	3.8 (0.8); 2-5	3.7 (0.9); 1-5	1.19 (0.73-1.94)	0.49
PMT-ernst verwondingen	Gemiddelde (SD); range	4.3 (0.6); 3-5	4.0 (0.9); 2-5	1.31 (0.74-2.31)	0.36
* Alleen ouders, n=97					
**Oppas, dus weet niets over aanschafwijze zitje, n=108					

Bijlagen

Bijlage 1. Checklist gebruik kinderzitjes fiets en bijbehorende veiligheidsmiddelen

1. Wanneer gecheckt:
  - Brengen kind
  - Afhalen kind

2. Locatie:
  - Kinderdagverblijf
  - Basisschool

3. Regio:
  - Rotterdam-Rijnmond
  - Noord-Brabant

4. Wat is de leeftijd van het kind?
  - 2 jaar
  - 3 jaar
  - 4 jaar
  - 5 jaar

5. Wat is het geslacht van het kind:
  - Jongen
  - Meisje

6. Wordt het kind vervoerd in een kinderzitje?
  - Ja:
    - Voorop: in een zitje
      1. Is het zitje op de juiste wijze aan het frame van de fiets bevestigd?
        - a. Ja
        - b. Nee
      2. Zit het kindje goed in de juiste gordel?
        - a. Ja
        - b. Nee
          - i. de gordel zit los
          - ii. er is alleen een buikgordel aanwezig
          - iii. er is geen gordel aanwezig
      3. Is het kind < 16 kilo?
        - a. Ja
        - b. Nee
        - c. onbekend
      4. Zitten de voetriempjes vast?
        - a. Ja
        - b. Nee:
          - i. want de voetriempjes zitten los
          - ii. want er zijn geen voetriempjes aanwezig

5. Kunnen de voetjes tussen de spaken van het voorwiel komen?
    - a. Ja
    - b. Nee:
      - i. want de voetjes komen niet bij het voorwiel
      - ii. want er is spaakafscherming aan het voorwiel bevestigd
      - iii. want er is spaakafscherming aan het zitje bevestigd
- Op een zadeltje op de fietsstang
    1. Is er goede spaakafscherming aan het voorwiel bevestigd?
      - a. Ja
      - b. Nee:
        - i. de officiële spaakafscherming is beschadigd
        - ii. er is niets aan het voorwiel bevestigd
  - Achterop: in een zitje
    1. Is het zitje op de juiste wijze aan het frame van de fiets bevestigd?
      - a. Ja
      - b. Nee
    2. Zit het kindje goed in de juiste gordel?
      - a. Ja
      - b. Nee
        - i. de gordel zit los
        - ii. er is alleen een buikgordel aanwezig
        - iii. er is geen gordel aanwezig
    3. Zijn er voetsteuntjes aanwezig:
      - a. Ja:
        - i. Aan het zitje zelf
        - ii. Gemonteerd op de fiets
      - b. Nee
    4. Zijn de voetsteuntjes op de juist hoogte afgesteld?
      - a. Ja
      - b. Nee
      - c. N.v.t., er zijn geen voetsteuntjes aanwezig
    5. Zitten de voetriempjes vast?
      - a. Ja
      - b. Nee:
        - i. want de voetriempjes zitten los
        - ii. want er zijn geen voetriempjes aanwezig
        - c. N.v.t., er zijn geen voetsteuntjes aanwezig
    6. Is er goede spaakafscherming bevestigd?
      - a. Ja:
        - i. Aan het zitje zelf
        - ii. Aan het achterwiel
      - b. Nee:
        - i. de officiële spaakafscherming is beschadigd
        - ii. er zijn alleen jasbeschermers aanwezig
        - iii. er is niets aan het achterwiel bevestigd

- Achterop: rugleuning met voetensteuntjes
  1. Zijn de voetensteuntjes op de juiste hoogte afgesteld?
    - a. Ja
    - b. Nee
  2. Zitten de voetriempjes vast?
    - a. Ja
    - b. Nee:
      - i. want de voetriempjes zitten los
      - ii. want er zijn geen voetriempjes aanwezig
  3. Is er goede spaakafscherming aan het achterwiel bevestigd?
    - a. Ja
    - b. Nee:
      - i. de officiële spaakafscherming is beschadigd
      - ii. er zijn alleen jasbeschermers aanwezig
      - iii. er is niets aan het achterwiel bevestigd

- Achterop: fietstassen
  1. Zit het kind met de voeten in de fietstassen?
    - a. Ja
    - b. Nee
  2. Hebben de fietstassen een harde binnenkant?
    - a. Ja
    - b. Nee
  3. Is er een rugsteun geplaatst?
    - a. Ja
    - b. Nee

- Achterop: tweepersoonszitje
  1. Is het zitje op de juiste wijze aan het frame van de fiets bevestigd?
    - a. Ja
    - b. Nee
  2. Zit het kindje goed in de juiste gordel?
    - a. Ja
    - b. Nee
      - i. de gordel zit los
      - ii. er is alleen een buikgordel aanwezig
      - iii. er is geen gordel aanwezig
  3. Zijn er voetensteuntjes aanwezig:
    - a. Ja:
      - i. Aan het zitje zelf
      - ii. Gemonteerd op de fiets
    - b. Nee
  4. Zijn de voetensteuntjes op de juiste hoogte afgesteld?
    - a. Ja
    - b. Nee
    - c. N.v.t., er zijn geen voetensteuntjes aanwezig

5. Zitten de voetriempjes vast?
  - a. Ja
  - b. Nee:
    - i. want de voetriempjes zitten los
    - ii. want er zijn geen voetriempjes aanwezig
  - c. N.v.t., er zijn geen voetsteuntjes aanwezig
6. Is er goede spaakafscherming aan het achterwiel bevestigd?
  - a. Ja:
    - i. Aan het zitje zelf
    - ii. Aan het achterwiel
  - b. Nee:
    - i. de officiële spaakafscherming is beschadigd
    - ii. er zijn alleen jasbeschermers aanwezig
    - iii. er is niets aan het achterwiel bevestigd

- Nee, het kind zit los achterop:

1. Zijn er voetsteunen aanwezig?
  - a. Ja
  - b. Nee
2. Zijn de voetsteuntjes op de juist hoogte afgesteld?
  - a. Ja
  - b. Nee
  - c. N.v.t., er zijn geen voetsteuntjes aanwezig
3. Zitten de voetriempjes vast?
  - a. Ja
  - b. Nee:
    - i. want de voetriempjes zitten los
    - ii. want er zijn geen voetriempjes aanwezig
  - c. N.v.t., er zijn geen voetsteuntjes aanwezig
4. Is er goede spaakafscherming aan het achterwiel bevestigd?
  - a. Ja
  - b. Nee:
    - i. de officiële spaakafscherming is beschadigd
    - ii. er zijn alleen jasbeschermers aanwezig
    - iii. er is niets aan het achterwiel bevestigd

7. Bij aanwezigheid kinderzitje: hoe bent u in het bezit gekomen van dit zitje?

- Nieuw gekocht in winkel:
  - Internetwinkel
  - Fietsenmaker
  - Andere 'fysieke' winkel, namelijk: ...
- Gekocht via marktplaats
- Overgenomen van vrienden/kennissen

8. Bij aanwezigheid kinderzitje: hoe bent u voor de aanschaf geïnformeerd over de mogelijkheden omtrent kinderzitjes en beveiligingsmiddelen?
- Zelf informatie opgezocht op internet
  - Geadviseerd door verkoper in winkel
  - Geadviseerd door vrienden/kennissen
  - Ik heb geen informatie gekregen
9. Draagt het kind een (fiets)helm?
- Ja
  - Nee
10. Overige opmerkingen:
11. Worden er nog meer kinderen op de fiets van de bestuurder vervoerd, in de leeftijd van 2 t/m 5 jaar?
- Nee → sla de enquête op en sluit af
  - Ja → ga door naar vraag 12 (hier volgt dezelfde checklist nogmaals om in te vullen voor het volgende kind).

Bijlage 2. Vragenlijst achtergrondkenmerken bestuurder, kind en de rit

1. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?

2. A. Geslacht bestuurder:

- Man
- Vrouw

B. De relatie tot het kind:

- Ouder/verzorger:
  - Vader
  - Moeder

→ ga naar vraag 3

- Anders:

- Opa
- Oma
- Oom
- Tante
- Oppas
- Buren
- Vrienden
- Anderen

→ ga naar vraag 2C.

C. Hoe vaak past u op dit kind?

- 2 x per maand of vaker
- Minder vaak dan 2 x per maand

3. A. Heeft u het kind zelf op de fiets geplaatst?

- Ja → ga naar vraag 4
- Nee → ga naar vraag 3B.

B. Wie heeft het kind op de fiets geplaatst?

- Kind is zelf opgestapt
- Vader
- Moeder
- Opa
- Oma
- Oom
- Tante
- Oppas
- Buren
- Vrienden
- Anderen

4. Hoeveel kinderen worden er op de fiets van de bestuurder vervoerd?
  - 1 kind
  - 2 kinderen
  - 3 kinderen

5. Hoeveel tijd had u nodig om bij deze bestemming te komen?
  - ... minuten

6. Hoe vaak rijdt u dit traject met uw kind?
  - Meerdere keren per week
  - Wekelijks
  - Tweewekelijks
  - Minder vaak dan tweewekelijks

7. Wat is uw leeftijd?
  - ... jaar

8. Wat is uw officiële burgerlijke staat?
  - gehuwd
  - geregistreerd partnerschap
  - samenwonend
  - ongehuwd en nooit gehuwd geweest
  - gescheiden
  - weduwe/weduwenaar

9. Hoeveel kinderen heeft u?
  - ... kinderen

10. In welk land bent u geboren?
  - Nederland
  - Suriname
  - Nederlandse Antillen/ Aruba
  - Marokko
  - Turkije
  - Een ander land

11. Wat is de hoogste opleiding die u met een diploma heeft afgesloten?
  - Geen opleiding
  - Lagere school/ basisonderwijs
  - VMBO/ LBO/ MAVO
  - HAVO/ VWO/ MBO
  - HBO/ Universiteit
  - Anders

12. Wat omschrijft uw huidige situatie het best?

- Ik ben huisvrouw/huisman
- Ik werk full time
- Ik werk part time
- Ik heb geen werk (werkzoekend)
- Anders

13. In welk land is uw eventuele partner geboren?

- Nederland
- Suriname
- Nederlandse Antillen/ Aruba
- Marokko
- Turkije
- Een ander land

14. Wat is de hoogste opleiding die uw eventuele partner met een diploma heeft afgesloten?

- Geen opleiding
- Lagere school/ basisonderwijs
- VMBO/ LBO/ MAVO
- HAVO/ VWO/ MBO
- HBO/ Universiteit
- Anders

15. Wat omschrijft uw eventuele partners huidige situatie het best?

- Hij/zij is huisvrouw/huisman
- Hij/zij werkt full time
- Hij/zij werkt part time
- Hij/zij heeft geen werk (werkzoekend)
- Anders

16. Hoe makkelijk of moeilijk vindt u het om een kind in een fietsstoeltje te vervoeren?

- Helemaal niet makkelijk
- Niet makkelijk
- Neutraal / gemiddeld
- Makkelijk
- Heel makkelijk

17. In hoeverre denkt u dat het vervoeren van een kind in een fietsstoeltje mogelijk verwondingen bij het kind helpen te voorkomen?

- Helemaal niet
- Niet
- Neutraal / gemiddeld
- Wel
- Zeker wel

18. Hoe klein of groot schat u de kans in dat een kind bij vervoer op de fiets verwondingen oploopt, wanneer er geen/onjuist gebruik wordt gemaakt van een fietsstoeltje?

- Heel klein
- Klein
- Neutraal / gemiddeld
- Groot
- Heel groot

19. Hoe ernstig denkt u dat een kind gewond zou kunnen raken bij vervoer op de fiets, wanneer er geen/onjuist gebruik wordt gemaakt van een fietsstoeltje?

- Helemaal niet ernstig
- Niet ernstig
- Neutraal / gemiddeld
- Ernstig
- Heel ernstig

20. Heeft u wel eens iets gehoord over de gevaren van spaakbknellingen bij fietsvervoer?

- Nee
- Ja, (namelijk ...)

21. Hoe veilig is uw kind vervoerd tijdens deze rit? Geef een rapportcijfer:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

22. Overige opmerkingen